

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 80 peti 2.— Din, do 100 vrt 2.50 Din, večji inserati peti vrt 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Senzacionalen preokret v vladni večini

Vojvodinski radikali in demokrati proti finančnemu zakonu
Ostra kritika novega proračuna. — Vse obljube so ostale na papirju. — Vojvodinski radikali in demokrati nočejo glasovati za finančni zakon.

— Beograd, 22. marca. Današnja seja Narodne skupščine je pokazala senzacionalen preokret v vrstah vladne večine. Že ob priliki včerajšnje seje finančnega odbora se je pri glasovanju o dohodnini izražalo veliko nezadovoljstvo vojvodinskih radikalov, na današnji seji Narodne skupščine pa je tudi demokrati postali. Ognjanovič na največje presenečenje vlade nastopil proti proračunu in proti finančnemu zakonu izjavljajoč, da pred svojimi volilci tak politike ne more zagovarjati.

Današnja seja je kljub včerajšnjemu sklepu, da mora priti točno ob 9. prišla šele ob 10., ker ni bil podan kvorum. Po sprejetju zapisnika je skupščina takoj prešla na dnevni red in nadaljevala razpravo o finančnem zakonu. Ker ni bil navzoč noben minister, je opozicija proti temu najodločnejše protestirala in je moral predsednik na njeno zahtevo sejo končno prekiniti. Šele ko so dospeli člani vlade, se je seja zopet nadaljevala.

Prvi je govoril posl. SDS dr. Radojevič, ki je v svojem govoru ostro kritiziral predloženi proračun in finančni zakon, povdarjajoč, da so vse obljube, ki jih je dajala vlada, ostale le prazne besede, dočim prinaša proračun nova bremena in poslabšanje splošnega gospodarskega položaja. Posebno ostro je nastopil proti davčni neenakosti in zahteval, da se v prečasnih pokrajinah ukine dohodnina.

Posl. dr. Juraj Demetrovič je nato v d. 13. govoru ožigosal način proračunske razprave, ki je pokazala, da je naš parlament popolnoma pod komando policijskega režima, ki vzdržuje na škodo naroda in države neenakopravnost in povzroča nered na vseh poljih javnega življenja.

Proračun je postal iluzoren, ker da je finančni zakon posameznim ministrom pooblaštila, da lahko potem viri manov spreminjajo poedine proračunske postavke. Proračun je faktično deficiten in fiktiven, toda finančni mi-

nister ga je napravil na papirju za aktivnega. Finančni zakon pomeni največjo negacijo zakonodajnega dela Narodne skupščine. Vlada, zlasti pa finančni minister nista izvršila tega, kar sta obljubljala. Gospodarska kriza se je poostrižila, davčna bremena so ostala nezmanjšana, trgovinska bilanca je pasivna, vsled brezbrzičnosti vlade pa tudi pri znižanju davčnih bremen nismo prišli niti koraka naprej. Govor posl. Demetroviča je napravil na vsi skupščini globok vtis.

Ogromno senzacijo pa je vzbudil govor demokratskega poslanca Velje Ognjanoviča, ki je na presenečenje cele zbornice in na največje razburjenje vlade najostreje obsodil vladno politiko in izjavil, da ne more glasovati za takšen finančni zakon, ki ruši temelje parlamentarizma in izroča vso oblast v državi peščici privilegijencev. Njegov govor je bil najostrejša kritika sedanega sistema in režima. Opozicija je kvitirala njegova izvajanja z viharim odobravanjem.

Nato je dobil besedo posl. dr. Bararović, ki ob 13.30 še govori.

Beograd, 22. marca. Danes dopoldne so imeli radikalni poslanci iz Vojvodine ločeno konferenco, na kateri so sklenili, da stavijo vladi sledeče zahteve:

1. Da sprejme v finančni zakon njihovo zahtevo, ki gre za tem, da se sprejmejo naknadne pritožbe radi odmere dohodnine vse za nazaj do leta 1919.

2. Da izplača vlada vodnim zadrugam nemudoma dolžne vodopadne doliade.

3. Da se mestnim občinam Sombor, Subotica, Novi sad, Pančevo in Vršac prizna izjemno stališče s tem, da se oprostijo vseh oblastnih doklad.

Ce vlada teh zahtev ne izpolni, bodo vojvodinski radikali glasovali proti finančnemu zakonu in proti proračunu. Nastop vojvodinskih radikalov je izzval v vseh političnih krogih veliko senzacijo

nitev, so edino klerikalci podprli sbranice, ki so proti temu obljubljanju davčnih bremen v prečasnih pokrajinah ter glasovali za to, da bodo Slovenija in vse ostale pokrajine še celo leto nosila večja davčna bremena, nego ostale pokrajine. Ta ključna vloga slovenskih klerikalcev je izzvala pri vseh prečasnih poslancih veliko ogorčenje, režimovci pa naglašajo, da so klerikalci največji zavestniki. Splošno pa se ugotavlja, da je tudi iz tega razvidno, kako tesno so se klerikalci zvezali z Vukičevićem velikosrbskim hegemonistom, pa tudi to, da stoji in padejo istočasno z g. Vukičevićem.

Narodna skupščina bo do sobote končala razpravo o amandmanih, na kar se bo v ponedeljek vršilo končno glasovanje o državnem proračunu. Prihodnji teden bo skupščina razpravljala še o nekaterih nujnih predlogih, na kar bo bržkone koncem tega meseca odšla na velikonočne počitnice, ki bodo trajale do 20. aprila.

izterjalejo z administrativno izvršbo. Vse denarne kazni radi prestopkov proti obrtnemu redu in obrtnim zakonom k obrtnemu redu, se stekajo v fond za obrtno in trgovsko šolstvo pri velikem županu dotičnega področja. Ta fond upravlja oblastni veliki župan po pravilniku, ki ga bo izdal minister trgovine in industrije.

Priprave za manifestacijo KDK v Šibeniku

— Šibenik, 22. marca. Tukaj vlada veliko zanimanje za prihod Stepana Radica in Svetozarja Pribečevića na manifestacijsko zborovanje KDK, ki bo 9. aprila. Organizaciji SDS in HSS sta določili vsaka po štiri člane, ki tvorijo skupen odbor za priprave te prireditve.

Vedno večje nezadovoljstvo s hegemonističnim režimom

Vukičević se boji odpora vojvodinskih radikalov. — V pričakovanju seje radikalnega kluba. — Največje preglavice dela hegemonistom KDK.

— Beograd, 22. marca. Četudi si gosp. Vukičević in njegovi ožji pristaši prizadevajo na vse načine, da obdržijo situacijo v svojih rokah, se v političnih krogih splošno sodi, da je g. Vukičević svojo vlogo doigral. Z ozirom na dogodke, s katerimi se računa po sprejemu proračuna, se splošno smatra, da bo vprašanje g. Vukičevića rešeno na enak način, kakor je bilo rešeno vprašanje njegovega prihoda na vlado, z drugimi besedami, g. Vukičević bo prav tako enostavno izginil, kakor se je preko noči pojavil. Namera g. Vukičevića, da odgodi Narodno skupščino do jeseni, je popolnoma propadla. Značilno je, da so včeraj vladni krogi po skoraj enourni avdienci g. Vukičevića na vse strani zatirjali, da bo Narodna skupščina nadaljevala svoje delo takoj po velikonočnih praznikih. V zvezi s tem se mnogo komentiralo tudi avdiencije drugih političnih prvakov, ki so bili tekom zadnjih dni na dvoru. Posebno pozornost je vzbudila avdienca bivšega predsednika radikalnega kluba g. Marka Trifkovića, nadale avdienca Milana Sršića, posebno pozornost pa za danes dopoldne ob 11. napovedana avdienca g. Ljube Davidovića. V političnih krogih se splošno sodi, da so te avdiencije že v zvezi z nadaljnjim razvojem politične situacije ter da se že sondira teren za bodoče kombinacije.

G. Vukičević je imel včeraj dolgotrajno konferenco s svojimi ožjimi sodrušniki, na kateri so razpravljali o nezadovoljstvu v radikalnem klubu. Zlasti med vojvodinskimi radikali nezadovoljstvo vedno bolj narašča in vukičevićevci izražajo celo bojazn, da bi se Vojvodinčani priključili KDK. Dočim nezadovoljstvo naglašajo, da gre njihova akcija za tem, da zrušijo gosp. Vukičevića in usvarijo teren za osnove nove vlade, v kateri bi bili i Slovenci i Hrvati, skušajo režimovci naslikati to akcijo kot orijentacijo v smislu prečanske fronte. V političnih krogih komentirajo ta pre-

okret pri vojvodinskih radikalih, ki so bili doslej najvernejši pristaši g. Vukičevića, kot znak, da se Vukičevićeva vlada potaplja.

Pod pritiskom nezadovoljstev namerala g. Vukičević sklicati za torek 27. tm. sejo radikalnega kluba. Na tej seji, ki bi se vršila neposredno po sprejemu proračuna, namerala g. Vukičević podati poročilo o političnem položaju ter zahtevati, da klub njegovo poročilo sprejme brez debate na znanje. Nasprotno pa povdarjajo i centru-maši i pašičevci, da bodo pri tej priliki pokrenili debato o vseh aktualnih političnih problemih in izrekli g. Vukičeviću nezaupnico ter ga na ta način prisilili k umiku.

Največ skrbí pa povzroča g. Vukičeviću odločna akcija KDK, v kateri vidi svojega najvernejšega nasprotnika. Kategorične izjave obeh odteljev KDK na ljubljanskem shodu, da KDK pod nobenim pogolem ne gre v vlado g. Vukičevića niti v vlado, ki ne bi pomenila temeljite spremembe sedanega sistema in režima, so pokopale zadnje nade režimovcev, da bi se vendarle posrečilo pridobiti KDK za sodelovanje. Poskusi z razcepom KDK so že ob priliki zadnje vladne krize doživeli tako sramoten poraz, da na to niti g. Vukičević več ne misli. Ker je jasno, da je vsaka trajnejša kombinacija brez KDK ali proti njej nemogoča, so politični krogi enodušni v tem, da mora g. Vukičević zapustiti politični oder. Da bi KDK kolikor mogoče kompromitirali, so začeli režimovci zadnje dni na vse mogoče načine manevrirati. Tako so vrgli v javnost verzijo o reviziji ustave, da bi s tem naščuvali Srbe proti prečanom, včeraj pa so začeli širiti vesti, da bo postal naslednik g. Vukičevića sedanjí vojni minister general Hadžić, češ, da to zahteva KDK. Ti manevri pa so ostali seveda brezuspešni, ker so intrige režimovcev proti KDK že tako znane, da jim nikdo več ne nasede.

Revizija uradniškega zakona

Finančni minister je predložil amandman, s katerim se izpreminjajo razne določbe zakona o državnih uradnikih in prometnem osobju. — Pokojnine bivših avstro-ogrskih uradnikov. — Važen uspeh KDK.

— Beograd, 22. marca. Finančni minister je predložil včeraj zvečer plenumu finančnega odbora naslednji nov amandman: Pooblašča se ministrijski svet, da sporazumno z finančnim odborom Narodne skupščine z uredbo v smislu čl. 94 ustave izpremeni in izpopolni določbe zakona o uradnikih in ostalih državnih uslužbenecih civilnega reda ter zakon o državnem prometnem osobju, kakor tudi uredbo o razvrščanju in razporeditvi uradnikov in ostalih državnih uslužbenecih civilnega reda ter državnega prometnega osobja. Izpremembe in dopolnila se imajo izvršiti v naslednjih mejah:

1. Prejemki državnih uradnikov in uslužbenecv se imajo na podlagi dosedanjih razdelitev urediti sorazmerno po važnosti in odgovornosti dela, kakor tudi po važnosti uradniškega položaja in službeni dobi s tem, da se s proračunom odobreni krediti za te izdatke ne smejo prekoračiti.

2. Določbe o pokojninah se imajo izpremeniti in izpopolniti tako, da se na eni strani prepreči neopravičena obremenitev države, in na drugi pa da se popolnoma osigurajo državnim uradnikom in uslužbenim, ki so dopolnili službeno dobo, ali ki so v službi države postali nesposobni za nadaljnje delo. V tem smislu se imajo izpremeniti in izpopolniti določbe, ki govore o pogojih, po katerih se pridobi pravica do pokojnine, kakor tudi o pogojih, po katerih morejo biti uradniki in uslužbeni tudi vpokojeni, in o času, ki naj služi za podlago pri določevju pokojnine. Te izpremembe in izpopolnitve se ne morejo nanašati na državne uradnike in uslužbenice, ki so bili vpokojeni pred uveljavljenjem tega zakona.

3. Disciplinarno postopanje se more izpremeniti in izpopolniti v toliko, da se pristojnost za disciplinarno sojenje more prenesti na posebna disciplinarna sodišča, ki se ustanovijo pri posameznih resorjih, s tem, da se v gotovih slučajih za največje kazni more zadržati kompetenca držav sveta.

4. Imajo se predpisati prehodne določbe, potrebne radi izvršitve teh izprememb in dopolnitev.

5. Uredbe za razvrščanje in razporeditev uradnikov ter uslužbenecv civilnega reda

kakor tudi državnega prometnega osobja se imajo skupno z določbami zakonov, ki so z njimi v zvezi, izpremeniti tako, da se odpravijo vsi manjši nedostaki, ki so se tekom njihove uporabe pokazali. Izdelati se imajo kot sestavni del tozadevnih zakonov.

Nadalje je finančni minister predložil skupščini amandman glede priznanja pokojnine bivšim avstro-ogrskim uradnikom, ki se glasi: Člen 541 v zvezi s č. 6. nom 235 uradniškega zakona je treba razumeti takole: Vsem vpokojenim uradnikom bivše avstro-ogrške monarhije, ki so bili vpokojeni pred 6. septembrom 1919, se prizna v pokojnino doba v kadetskem roku. Onim pa, ki so bili vpokojeni po 6. septembrom 1919, ko je bil volni zakon kraljevine Srbije razširjen na celo ozemlje kraljevine SHS, se kadetska doba ne všteje v službeno leta in za penzijo. To tolačenje pa ne velja za one rešitve glede priznanja kadetskega roka, ki postanejo do 1. aprila 1928 izvršene.

Na včerajšnji seji finančnega odbora je bil sprejet predlog KDK, ki ga je sprožila že svoječasno, glasom katerega v bodoče noben narodni poslanec ne more biti član upravnih odborov onih podjetij, ki so v kakršnikoli zvezi z državo. Sem spadajo predvsem Narodna banka, uprava fondov, uprava monopolov in vsa državna podjetja.

Vlada briskira delavce

— Beograd, 22. marca. Včeraj popoldne se je oglašila v Narodni skupščini deputacija tobačnih delavcev in delavk iz Ljubljane, ki je zaprosila vse poslanske klube, naj se zavzemajo za to, da se v finančni zakon sprejme amandman, s katerim bi se zboljšal do skrajnosti krivičen položaj upokojenih tobačnih provizionistov. Poslanec dr. Kramer je tekom popoldanske seje finančnega odbora stopil v stik z vsemi poslanci in klubi večine in tudi s finančnim ministrom. Vlada in njena večina pa sta zahteve tobačnih delavcev in delavk kratkomočno prezrli ter šli mimo njih, kakor da bi to sramotno socialno vprašanje sploh ne obstajalo.

Iz ljubljanske kronike

Podrobnosti o vlovu na realki.

Družina realnega sluga g. Frana Marinkča je bila v nedeljo zjutraj zelo presenečena, ko je zapazila, da je klet, kjer so bila shranjena vsa živila, skoraj popolnoma prazna. G. Marinkček je o tem takoj obvestil policijsko ravnanstvo, ki je po organu kriminalnega oddelka ugotovilo dejanski stan. Ponoči med 1. in 2. uro zjutraj je nekdo na lahek način vdrl v klet ter pobral iz nje vsa živila in druge vrednejše predmete. Vlomilec je prišel skozi vrata avle, ki jih je odprl najbrž z ukradenim ključem, v realno poslopje ter se nato neopaženo splazil v klet, ki mu je morala biti dobro znana. Pobral je razna živila, mnogo krompirja, veliko štruco kruha, 3 litre mleka in druge stvari. Vse to je lepo zunaj na dvorišču naložil na vozček ter potem zginil v temo. G. Marinkček trpi čkoli 1216 Din škodo. Služkinja Josipina Križaj, je videla ponoči na dvorišču neko žensko postavlo, ki je bila ogrnjena v dolgo žensko ruto. Vse kaže, da je bil vlomilec ženska. Zanimivo je, da je meseca decembra lani nekdo na sličen način prišel v Marinkčovo klet ter takrat odnesel tudi večjo množino živil.

V kleti so našli ženski glavnik, ki ga domači označujejo kot tujo lastnino. Vrša se nadaljeje poizvedbe in je pričakovati, da pridejo drzni vlomilki kmalu na sled.

Strahovalec Posavja pod ključem

Dežurni uradnik, pol. nadzornik g. Močnik je sredi sprejet v varstvo drznega vlomilca in tatula Lojzeta Sotlerja, 34-letnega brezposelnega rudarja, ki ima na vesti več vlovov v posavskih krajih in je bil prvi strahovalec Posavja. Organ železniške policije na Jesenicah je namreč sredi prijel na policijsko direkcijsko nekega moškega krepke postave in izrazil zlošinskega tipa. Priponi je, da ga izroča policiji, ker se je prijel iz Avstrije brez sredstev in s prislanim potnim listom. Na policijskem ravnanstvu so natančneje preučili fiziognomijo neprostočloveka gosta ter ugotovili, da je potnik identičen z Lojzeto Sotlerjem, ki ga zasledujejo razne sodne oblasti radi mnogostvarnih vlovov na Posavju in bližnjih krajih. Sotler je tudi drzen ropar. Ima doslej na vesti tri večje zločine.

Dne 27. februarja t. l. je zvečer na cesti med Radečami in Loko napadel posestnika Angele Weiss ter ji s silo vzpel ročno torbico, v kateri je bilo 460 Din gotovine.

Sotler je bil zlasti specialist za vlope v zidanice. Po omenjenem roparskem napadu se je čez dva dni 29. februarja ponoči v Vidmu prikladi do zidanice posestnika Ferdinanda Roša iz Hrastnika. Vdrl je vanjo ter se preskrbel z vsemi dobrinami tega sveta, zopazil bi ni tudi na druge predmete, kakor na perilo, obleko in namizno opremo. Tudi nekaj vina in žganja je je vzjel seboj. Napravil je v zidanici za 1500 Din škodo.

Se bogatejši plen je razbojnik našel v zidanici posestnika Andreja Vinklerja v Zaličnem pri Sevnici. Pobral je mnogo rjuh, razno odejo, brisače, namizne prte, 12 lepih starinskih krožnikov, več vrčev, večjo množico žganja in vina. S plenom je odšel v širni svet, kjer le blago po večini prodal in razdal za malenkosten denar. Vinklerju je povzročil za 4938 Din škodo.

Ko je čutil, da so mu na Posavju postala tla preročja, se je umaknil vliše na sever ter se mu je posrečilo neovirano prekorčiti avstrijsko mejo pri Prevaljah. Kltil se je nato nekaj časa okrog po Koroškem. Dne 21. t. m. pa so ga prijeli avstrijske varnostne oblasti v Beljaku kot potepuha in klateža. Odpravili so ga čez mejo na Jesenice.

Sotler je nevaren zločinski tip. Presedel je radi raznih večjih vlovov in tatvin že 8 let 6 mesecev in 20 dni v leči.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0—22.89, Berlin 13.5825—13.6125 (13.5975), Bruselj 0—7.9258, Budimpešta 0—9.9335, Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.9876—8.0176 (8.0026), London 277.14—277.94 (277.54), Newyork 0—56.86, Pariz 0—223.81, Praga 168.15 do 168.95 (168.55), Trst 299—301 (300).

Effekti: Investicijsko 86 den., Agrar-ne 57.5 den., Celjska 164 den., Ljubljanska kreditna 135 den., Praštediona 802.5 den., Kreditni zavod 155 den., Strojne 70—70 (70), Vevče 135 den., Ruše 265—280, Stavba-na 56 den., Šešir 125 den.

Lesni trg: Tendenca neizpremenjena. Zaključenihi je bilo 5 vagonov, in sicer 3 vagoni hrastovih frizov, 27 mm, 25—60 cm dolžine, 4—9 cm širine, 1., II. franco vagon meja po 1050 in 2 vagona desk, smreka, jelka, 24 mm, monte, franco vagon nakl. post. po 453.

Deželni pridelki: Tendenca čvrsta. Cena pšenici in turščici se je ponovno dvignila. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagreb: Beograd 9.1125, Dunaj 79.07, Berlin 124.15, Praga 19.38, Milan 27.42, Pariz 20.48, London 26.24, Newyork 519.10.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Dunaj 800.26, Berlin 13.5975, Milan 300, London 277.54, Newyork 56.86, Pariz 223.81, Praga 168.55, Curih 10.95.

Za prečane je vse dobro

— Beograd, 22. marca. Tekom debate o amandmanih v finančnem odboru je minister dr. Spaho izjavil, da vlada ne more sprejeti predloga poslanca dr. Žerjave s katerim bi se naj izpremenil drugi odstavek čl. 40 zakona o ureditvi državne hipotekarne banke nastopno. Vsi ti kapitali in fondsi se lahko vložijo v državne obveznice in v papirje, katerim se z zakonom daje ta pravica, kakor tudi v samoupravne regulativne hranilne zavode, katerim se priznava pupilarna varnost. Ukinja se čl. 17. z tega zakona. Nadalje je minister dr. Spaho odklonil predlog amandmaja poslanca dr. Žerjave, ki se glasi: Čl. 151 obrtnega reda, ki velja v Sloveniji in Dalmaciji od 20. sept. l. 1859 avstrijski državni zakon št. 227. očnošno od 5. februarja l. 1097 Adz. št. 26. se izpreminja in se glasi: Denarne kazni se

Ali bo delal obračun pendrek dr. Korošca?

Klerikalci kot zvesti zavezniki radikalnih hegemonistov. — Odgovornost SLS za vse pomanjkljivosti drž. proračuna in krivice finančnega zakona. — S SLS bo obračunalo ljudstvo samo.

Ni še poznano, kako so klerikalci rohneli proti dohodnini, ko so bili pred leti v opoziciji. Sedaj pa, ko so v vladi, niso v finančnem odboru glasovali samo proti ukinjenju dohodnine od 1. januarja 1928 dalje, temveč tudi proti predlogu KDK, naj se da davkoplačevalcem možnost priznati proti previsoki odmerjeni dohodnini za dobo od leta 1919 do danes. Ta predlog je bil odklonjen z glasovi radikalov in klerikalcev. Zanj so glasovali celo Davidovičevi demokrati, ki so prav tako v vladi, kakor klerikalci. Tisti, ki so nekdanj toliko rohneli proti previsoki odmerjeni dohodnini, so se izrekli proti. To si je dobro zapomniti.

Iz navedenega pa se more sklepati tudi, da so klerikalci tako krepko zvezani z radikalno stranko, da niti ziniti ne smejo za najbolj bistvene interese prebanskih krajev in da morajo vedno glasovati v skupščini kakor tudi v finančnem odboru tako, kakor zahtevajo radikalni. Tekom razprav v finančnem odboru niso zastopniki SLS niti ust odprli za interese prebanskih krajev, njihovo obrambo so prepustili zgolj opoziciji ter so sami krepko glasovali tudi proti njenim najbolj utemeljenim predlogom.

Se na siromašne tobačne delavce in delavke, ki so poslali v Beograd posebno deputacijo zaradi zboljšanja svojega gnetnega položaja in med katerimi imajo v Ljubljani mnogo pristavev, so popolnoma pozabili, čeprav prej z obljubami napram njim niso bili skopi.

Tako so prevzeli naši klerikalci popolno odgovornost za delo sedanega režima. Zvezali so se s Vukičevićimi radikali na življenje in smrt, kar ne dokazujejo samo prejšnje dr. Koroščeve izjave, ampak tudi vsi njihovi nastopi v Narodni skupščini in v finančnem odboru.

Na poziv iz krogov KDK, naj se SLS priključi njenemu boju za uvedbo pravic in enakopravnosti v naši državi, je glavni tajnik klerikalne stranke g. Gabrovšek odgovoril, da s predstavniki KDK ni mogoče sporazuma, ampak le obračun. Prav. Vprašanje je samo, kakšen bo ta obračun in koga bo

bolela po njem glava.

Ne bo delal tega obračuna minister policije dr. Korošec, temveč ga bodo delali volilci, katerih interese so klerikalci teptali v družbi z radikalnimi hegemonisti. Ta obračun bo tem lažji, ker se že majoje tla sedanjih vladi, ki je bila že ob svojem rojstvu označena kot začasna in le kot izhod v skrajni sili, ker se ni mogla sestaviti koncentracija. Ne bo delal obračuna niti o. Gabrovšek niti dr. Korošec, blagoslovljeni pendrek, pač pa tisti, ki so v vsakem trenutku snali moške braniti ljudske koristi in državljanske pravice ter se v svojem boju za enakopravnost vseh državljanov niso dali odstraniti od začrtane poti za ministrske portfelje.

Za novi državni proračun in finančni zakon ne nosi odgovornosti KDK, ki je vse storila za njuno zboljšanje in izpolnitev, ampak tisti, ki so za oboje glasovali, predvsem naši klerikalci, ki so bili dostikrat jezike na tehtnici, pa so kljub temu uslužno stali ob strani Vukičevićevih radikalov. Za stališče klerikalcev v vladi je nad vse značilno, da so z njimi nezadovoljni celo njihovi vladni zavezniki, Davidovičevi demokrati, kar je posebno značilno.

Obračun, ki ga kliče tajnik SLS g. Gabrovšek, bo za KDK lahek, zelo težak pa bo za klerikalno stranko. Letos se klerikalci ne morejo izgovarjati, da so dobili v roke že izdelan državni proračun in da ga niso mogli več izpreminjati, kakor so se izgovarjali lani. Letos so ga sami sestavljali in so tudi dosledno glasovali za vse njegove pomanjkljivosti in nedostatk.

Kot mera dela SLS v vladi služi seveda v prvi vrsti dejstvo, da so se gospodarske in socialne razmere v državi silno poslabšale v zadnjem letu in da ni skoro stanja, ki bi ne bil prizadet od pogubonosne politike klerikalnega režima.

Ljudje to čutijo na lastni koži in gotovo je, da klerikalnega demagošta v bodočnosti ne bodo rešile več niti dr. Koroščeve lepe oči, še manj pa njegov blagoslovljeni pendrek.

Razumna uporaba.

Ce želite „RADION“ popolnoma izkoristiti, pazite, kako ga uporabljate. — Ne pozabite na prvo pravilo:

„RADION“ je treba v mrzli vodi raztopiti.

Le tako razvija „RADION“ vso svojo moč in pere zares „sam“.

To pravilo je sicer enostavno, toda ravno zato ne smeje pozabiti.

„Radion“ v mrzli vodi raztopi!

je vračal domov v Sv. Nikolaj, kjer stalno živi, so ga med potjo napadli neznani razbojniki in ga dobesedno zaklali. Sled za zločinci je vodil do nekake križišča in se potem izgubil. Lopovi so popovega konja zavlekli v bližnji gozd. Petrovič je imel pri sebi 1005 Din, ki so mu jih roparji ukradli. Vse kaže, da so popa umorili člani makedonskega komiteja, ker jih ni podpiral v njihovem zločinskem delovanju. Petrovič je bil rodom iz Sv. Nikolaja. Bil je namestnik sreskega poglavarja in je užival velike simpatije.

Vsem obrtnikom in obrtniškim organizacijam

V dneh 18 in 19. marca je proslavila Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani 25letnico svojega obstoja. Ti dnevi so pokazali, kako mogočno je že vzklila obrtniška organizacija in kako razvita je že stanovska zavest našega obrtnika. Proslava je pokazala, da obrtništvo ni samo, temveč da ima širok krog prijateljev tudi v vrstah naših občanov. Tudi zgodovina ženskega obrtniškega pokreta bo beležila s temi dnevi svoj početek.

Načelnstvu Zveze obrtnih zadrug je čast izreči vsem, ki so pripomogli do tako lepo uspele proslave — najpriskrbejšo zahvalo. Zlasti pa izreka svojo najlepšo zahvalo za udeležbo na proslavi g. velikemu županu ljubljanske oblasti, ki ga je zastopal na proslavi načelnik ministrstva trgovine in industrije g. dr. Rudolf Marn, g. delegatu ministrstva financ, zastopnikom po finančnem nadsvetniku g. Bonaču, županu mesta Ljubljane, g. dr. Dinko Pucu, in podžupanu g. Josipu Turku, narodnemu poslancu g. dr. Albertu Kramerju, zastopnikom bratskega Saveza hrvatskih obrtnikov, predsedniku g. Milanu Ramuščaku, podpredsedniku g. Milanu Rosenbergu, blagajniku g. Josipu Paspu, odborniku g. Mirku Perkoviču, zastopstvu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo s predsednikom gosp. Ivanom Jelačinom na čelu, zastopnikom obrtništva iz zelene Stajarske, starosti g. Ivanu Rebeku iz Celja, g. Jakobu Zadravcu iz Središča, načelniku Skupne zveze obrtnih zadrug v Mariboru g. Franu Burešu in zastopnikom zadrug in obrtnih društev mariborske oblasti, predsedniku inženjerske zbornice v Ljubljani in zastopniku Zveze industrijev g. inž. Milanu Sukljeju, direktorju Srednje tehnične šole gosp. Josipu Reiserju, belgijskemu konzulu in ravnatelju ljubljanskega veleposlaništva g. Milanu Dularju, posloved. podpredsedniku Zveze trg. gremijev g. Josipu Kavčiču, načelniku Gremija trgovcev v Ljubljani g. Ivanu Gregorcu, načelniku Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani g. Franu Kavčiču, zastopnikom Vrhovnega obrtniškega sveta in našega tiska.

Zahvalo izreka vsem, ki so proslavo brzojavno pozdravili, zlasti narodnemu poslancu g. dr. Gregorju Zetjavu, obrtnemu referentu velikega župana mariborske oblasti g. Ignaciju Založniku in Zvezi gostilničarskih zadrug v Mariboru.

Iskrena hvala g. dr. Rudolfu Marnu, dr. Dinko Pucu, Josipu Turku, narodnemu poslancu dr. Albertu Kramerju, zastopnikom Saveza hrvatskih obrtnikov, Ivanu Rebeku, Jakobu Zadravcu, Ivanu Jelačinu, Ivanu Ogrinu, dr. Franu Windischerju, inž. Milanu Sukljeju, Josipu Reiserju, Josipu J. Kavčiču, Franu Burešu, gđ. Mariji Šarcevi, Mihi Vahtariju, Franu Kavčiču in vsem zastopnikom zadrug in obrtnih društev, ki so na pozdravnem večerju, zborovanju in banketu z lepimi govori navduševali naše obrtništvo. mu pokazali pot v lepšo bodočnost in dvignili s tem slajz proslave.

Najlepšo zahvalo izreka načelnstvu Zadrugi trg. vrtnarjev v Ljubljani in njenim članom g. Ivanu in Pavlu Stencu, Antonu Perantu, Ivanu Bisičarju in Franu Hirsmanjekyju za tržno dekoriranje zborovalnih prostorov. Gosp. Rajko Turku za naklonenost.

Lepa hvala restavratrju Zvezde gosp. Franu Krapežu za krasen aranžma na pozdravnem večerju in banketu.

Končno najlepša hvala vsem, ki so po-

magali pri prireditvi zlasti, agilnemu rediteljskemu, stanovskemu, dekoracijskemu in alegorijskemu odseku.

Tovariši, prijatelji, 25let Zveznega delovanja je za nami. Kronali smo njene uspehe z lepo proslavo. Dnevi veselja so zamamili pred seboj pa imamo zopet delo in borbo za napredek.

Pozivljamo vas, da se še trdneje oklenete vaše organizacije v dobrobit vsega obrtniškega stanu.

Krepko naprej do še lepših uspehov!

V Ljubljani, dne 21. marca 1928.

Načelnstvo Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.
Petek, 23. marca: „Nedeljski oddih“. Red B.
Sobota, 24. marca: ob 15. „Snežulčica in skratke“, mladinska predstava pri izredno znižanih cenah. Ob 20. „Cyrano de Bergerac“. Znižane cene. Izv.
Nedelja, 25. marca: ob 15. „Pepelka“, mladinska predstava pri izredno znižanih cenah. Izven Ob 20. „Mladost“. Izven. Ponedeljek, 26. marca: „Sestrična iz Varšave“. Red C.

Opera.
Petek, 23. marca: „Lady X“. Premiera. Premijerski abonma.
Sobota, 24. marca: ob 15. „Julij Cezar“. Igrajo dijaki I. državne gimnazije. Izv. Ob pol 20. „Mati“. Na korist materinskega dneva.
Nedelja, 25. marca: ob 15. „Marta“. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Ob pol 20. „Lady X“, opereta. Izven.
SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER V LJUBLJANI.
V soboto, 24. marca: „Ingeborg“. Abonma.
V nedeljo, 25. marca: „Ingeborg“. Izven.

Ljubljanska opera

Sinčalno je imel poljski mladi tenor g. A. Chorian, ki gostuje v Zagrebu, en dan prost ter je skočil v Ljubljano, da zapoje pri Rikardu in Verdijevi operi „Ples v maskah“. Zunanje velesimpatični, visokostasni pevec pa je glasovno izrazilo lirski material mu torej ni velik, toda je izvrstno izoblikovan v srednji legi tople, zelo prijeten. Višine jemlje le navidezno igranje in jih prostovoljno celo množi, da bi se uveljavljajal tem efektnejše. Toda višine zvone slišnjeno. Menda se je učil v laški šoli, zakaj pokazal je vse manire in žal, tudi nemarnost laških tenoristov v petlu in igri. Zato je koncert 2. slike (pri Čarovnici) iz gole tenorske obsejnosti izpodrsnil in zalagal smrtno sceno z naravnost neprilutnim naturalizmom. Opetovano je bil na odprtem odru deležen živahnega aplava ter se je zlasti odlikoval v krasnem duetu z Amelijo na morišču. Kadar polje piano, le prav prijeten. Igra živahno in uzajajno, gestikulacija pa mu je nemirna (roket) in se preveč ponavlja. V celem je bil vtisk prav prijeten, dasi se sredi velikih, dramatski močnih glasov g. Mitrovičeve, Thierryjeve in Holodkova ni mogel uveljaviti tako, kakor bi se bil ako bi bilo na odru dinamično več harmonije. Sinčal sem se zopet spomnil začudenega, a obenem kritičnega vprašanja finega hrvatskega glasbenika: „Zakaj vendar naši pevci in pevke tako kriče?“ — Tudi jaz sem si sinčal zaželel več finega, legega, iskrenega čustvenega petja, a manje naradiranja s silo materijala.

Zelo sem se razveselil ponovnega nastopa naše odlične mezzosopranistinje g. Vilme Thierry. Kavčičova, ki je podajala veliko in slovito partijo Ulrike znamenito ter vsestranski izborni. Krasno se je uveljavljala veliki sočni in topli sopran g. Mitrovičeve kot Amalije ter le žel po veliki ariji na morišču posebno priznanje. Kar sem zgoraj omenil, pa velja tudi za njeno, dasi mi je žal, da velja sposobna primadona krasnih višin, izdatnih nižin in ja. ko lepših srednjih tonov.

Kakor vseh je tudi sinčal g. Holodkov kot Renato žel zaslužene aplave. Ga Ribčeva, Rumpel, Janka, Mohorčič, dr. so bili vseskozi prav dobri zbor velezaodoljiv in orkester izvrsten. Dirigenti je bil g. Strižof.

Gledališče je bilo jedva srednje zasedeno.

Fr. G.

George Edwards: „Lady X“. Jutri zvečer se vprizori v ljubljanski operi prvikrat na slovenskem odru tridejanska opereta, ki nosi naslov ameriške jazz-opereta. Glasbeni del je napisal znameniti moderni skladatelj ki se skriva pod psevdonimom. Libreto pa je dr. Ludwik Herzerjev. Za naš oder jo je vprizoril režiser g. Povhe, dirigira pa kapelnik g. Balatka. Posamezne vloze so sledeče zasedene: lorda Shellya igra g. Drenovec, njo lepo neznanjo ga. Poličeva, Johnny je g. Peček, lordova sestrična lady Liliam pa ga. Ribčeva, lorda Kenta igra g. Jelnikar, kralja ameriških železnice Jozua Jeremija Jenkinsa pa g. Povhe. V ostalih vlogah so zaposleni gđ. Jeromova, Strniševa in Kurbosova, dalje g. Erklavec, Marolt, Pahor, Rus, Josip in Simonič. Prvo delanje operete se vrši pred palačo lorda Shellya, drugo v isti palači, tretje pa v palači Jenkinsa. Vse v okolici Londona. Opereta je glasbeno izvrstno delo in prvikrat nastopajo v orkestru običajni jazzband instrumenti. Premiera se vrši na premijerski abonma.

Zdenka Zikova v Varšavi. Naša bivša primadona ga Zikova gostuje na povabilu v varšavski operi kjer je pela v soboto „Tosca“, v ponedeljek „Margareta“ (Faust) in večeraj „Aida“. Intendantka je brzojavila iz Varšave v Zagreb da čestita k „grand succesu“ (velikemu uspehu) danes hrvatske umetnice. Tako žanje biva ljubljanska pevka ljubljanka nove ljubljanske tudi izven meja jugoslovenske države.

Izvrstna komedija na Sentjakobskem gledališkem odru. V soboto 24. in v nedeljo 25. marca vprizori Sentjakobski gledališki oder izvrstno komedijo v treh dejanjih „Ingeborg“, ki se le dosedaj povsod igrala z velikim uspehom. Komedija je zelo prijetna, vendar svoje zabavno, duhovite vsebine naslovne vloze igra gđ. Ervina Vrschierjeva. Vstopnice so v predprodaji v trgovini gosp. Petra Sterka, nasl. Miloš Karličnik na Starem trgu. Posetite predstavo.

Pasijon. Iz tehničnih razlogov se mora preložiti premiera na 1. april. Vsed tega se spremeni dramski repertoar v toliko, da se igra v soboto 24. t. m. popoldne „Snežulčica in skratke“ pri znižanih cenah (od 10 Din navzdol) in zvečer Rostandova komedija „Cyrano de Bergerac“ tudi po znižanih cenah izven abonmaja. — V nedeljo dne 25. t. m. se ponavlja poslednjič v tej sezoni pravljica „Pepelka“ po nizkih cenah (od 10 Din navzdol), zvečer pa se vrši prva repriza Halbejeve drame „Mladost“.

Za Parmov spomenik v mariborskem gledališču je namenjena polovica inkasa premijere najlepše Parmove opere „Urh, grof celjski“, katere se vrši to nedeljo, dne 25. marca zvečer. Pred predstavo kratko predavanje opernega ravnatelja g. Mitroviča o Parmu. Opozorjamo že danes, da ta glasbeno-gledališki dogodek prve vrste.

Velezanimiva komedija „Nedeljski oddih“ se uprizori poslednjič pred prazniki v petek 23. t. m. V glavnih vlogah so zaposleni ga. Debeljakova, Juvanova, Medvedova, Rankarja in Silva ter gđ. Cesar, Gregorin, Jan in Kralj. Vrši se za red B.

Zadnja premijera v dramskem gledališču pred Veliko nočjo je Halbejeva „Mladost“ v petek 22. t. m. Zasedba je sledeča: Anica gđ. Vida, Ivan gosp. Jan, župnik gosp. Cesar, kaplan gosp. Skrbinek in služkinja gđ. Rankarja. Vrši se za premijerski abonma.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek, 22. marca 1928; katoličani Bazil; pravoslavni: 9. marca 1928, Mirolja.

DANAŠNJE PRIREDITVE.
Drama: „Mladost“. Premijerski abonma.
Opera: Zaprto. (Generalka.)

DEŽURNE LEKARNE.
Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustari, Sv. Petra cesta, in Hočevar, Šiška.

Soori

— Stanje prvenstva v Zagrebu. Stanje prvenstva v Zagrebu je sledeče: Hašk 10 točen in 16 točk, Gradjanaki 9, 13. Croatia 9, 9; Concordia 9, 9; Viktorija 10, 8; Zvezničarji 8, 4; Derby 9, 3.

— Stanje prvenstva na Dunaju. Stanje prvenstva na Dunaju je sledeče: Admira 16, 29; Rapid 18, 24; Wacker 18, 23; Vienna 17, 21; FAC 17, 18; Hertha 17, 18; Austria 18, 17; Slovan 16, 13; Hakoah 17, 13. WAC 17, 12; Simmering 18, 11 in Sportklub 13, 11.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Aretacija madžarskega velesleparja. — Razbojnik Tomljenović zopet pred sodiščem. — Velika poverba z zavarovalnico. — Samomor v beograjski kavarni. Umor pravoslavnega svečenika.

Iz Subotice poročajo, da je tamošnja policija aretirala nekakega Frana Bezdana, za katerim so madžarske oblasti izdale tirnico in je na glasu največjega madžarskega sleparja in nevarnega mednarodnega vlomilca. Bezdani je bil že pred meseci aretiran v Vinkovcih. Vendar mu vinkovska policija ni mogla ničesar dokazati in je bil izpuščen. Tedaj je bil obdolžen velike tatvine v Vinkovcih. Slepac se je nato naselil v Subotici, pa se ni upal prijaviti oblastim, ker bi moral se odgovarjati za različne zločine. Subotška policija je pa dobila tirnico madžarskega redarstva v Segedinu, ki išče Bezdana zaradi šestih večjih vlomov in tatvin. Policija je takoj uvedla preiskavo in našla sleparja v nekem nočnem lokalu, ko se je zabaval v družbi sumljivih žensk. Tirnica segedinskega redarstva navaja, da je Bezdani zelo nevaren zločinec, ki je živel tudi pod imenom Kovač in je v vsakem večjem mestu zakrivil večje ali manjše kriminalne delikte. Bezdani je sedaj star šele 30 let in je odsedel v naših, rumunskih in madžarskih ječah že 150 mesecev. Ko so ga zaslili, je izjavil, da se ne spominja več, kje je bil že zaprt. Ve samo, da je bil pred letom dni zaprt v Budimpešti, potem v Segedinu in končno v nekem kraju v Srbiji. Med vojno je bil nekaj časa na fronti, potem so ga pa zaradi nekakega zločina obsodili na pol leta ječe. Zadnji delikt je zagrešil v Požarevcu, ko je v družbi z nekim domaćinom oropal neko trgovino in bil obsojen na petletno ječo. Kmalu je bil pa deležen amnestije in izpuščen iz ječe. Policija je ugotovila, da je Bezdani živel v vsakem mestu pod tujim imenom. Najraje se je izdal za Voislava Josefa. Ker je slepar madžarski državljan, ga bo subotška policija izročila segedinski.

Pred meseci je bil obsojen razbojnik Tomljenović na smrt, kar je potrdilo tudi vrhovno sodišče v Sarajevu, vendar je bil obsojenec predložen v pomiloščenje. Med tem je pa ropar pobegnil s štirimi tovariši iz kaznilnice v Bihacu in ubil na begu stražnika Marka Jankovića. Takoj nato je roparska tolpa pod vodstvom Tomljenovića oropala nekakega učitelja in se spopadla z orožniki. Pri tem sta bila dva orožnika ubita, eden pa težko ranjen. Po tem spopadu se je ropar Mehmed Buljubašić sam javil oblastim. Tomljenovića pa so našli ranjenega v bližnjem gozdu. Tako sta od roparske tolpe še na svobodi Mutić in Rodić, dočim so Karanovića ubili orožniki. Po begu je bila pomiloštev odločena in državni pravdnik je zopet obtožil Tomljenovića in Buljubašića zaradi umora in razbojništva, ki se kaznuje s smrtjo. Razprava se bo vršila še dni in tako bosta roparja najbrž že drugič obsojena na smrt. Bu-

ljubašić je bil prvič obsojen na 8 let ječe.

Poročali smo že, da je subotška policija pred dnevi aretirala sedem članov Pogrebnege društva v Subotici. Vsi aretiranci so bili takoj zaslišani in nato izpuščeni, ker ni suma, da bi kdo pobegnil. Preiskava se pa nadaljuje. Društvo so ovadili nekateri sodni uradniki, ki so plačevali članarino in vložili za slučaj smrti vsote od 8 do 10 tisoč Din in niso dobili od uprave zahtevane izplačila zavarovalnine. Člani odbora so si med seboj izplačevali velike vsote. Prednjač je v tem društveni predsednik, ki je imel 50 članskih knjižic in si je na vsako izplačal po 15.000 Din, kar znaša poldrugi milijon Din. Med preiskavo so ugotovili, da so falsificirani društveni zapisniki, saj in vse poslovne knjige. Odkrili so velike poverbe in zlorabe. Zavarovali so se starci nad 70 let, ki so bili z eno nogo že v grobu. Zavarovali so se tudi bolni starci in berači iz ubožnic za majhno odškodnino. Med zavarovalci je bilo 211 starcev, starih nad 70 let in bolnih. Pravila pa določajo, da zavarovane ne sme biti nad 60 let star in mora biti ob zavarovanju zdrav. Sam predsednik društva je zavaroval svojega bolnega očeta, ki je nad 70 let star. Iz tega je razvidno, da je društvo oškodovalo zlasti siromašne člane.

Včeraj se je ustrelil v kavarni „Mirjevo“ v Beogradu trgovec s prašiči Dimitrija Kostić iz Kule. Kavarna „Mirjevo“ je ostala, kakršna je bila pred desetletji, ko Beograd še ni bil prestolnica velike države. „Mirjevo“ je ostalo shajlašče vseh seljakov in obrtnikov, ki prihajajo v mesto po opravkih. Vprego puščajo na velikem dvorišču in v majhnih zakajenih sobah kavarne čakajo na vlak in se krepčajo. Ko je Kostić prišel v kavarno, je takoj prosil posebno sobo za prenočišče. Kavarna ima samo dve sobi za tučje. V eni so tri postelje, v drugi pa samo ena. Ker je Kostić hotel biti sam v sobi, mu je gazda Ljubislav dal sobo z eno posteljo. Po večerji je trgovec sedel sam v kotu in izgledal je zelo potr. Govoril ni nič, samo pil je mnogo. Po deseti uri je odšel v sobo in kmalu nato so gostje začuli strel. Gazda je hitel v prvo nadstropje in nudil se mu je grozen prizor. Trgovec je ležal v sobi na tleh in iz rane na glavi mu je tekla kri. V roki je krčevito držal samokres in je še dihal. Na omarici so našli pismo, v katerem samomorilec prosi kavarnarja, naj domačim pove, da je njegova zadnja želja, da ga pokopajo v Beogradu, kjer je izgubil vse svoje premoženje zaradi prevelike zaupljivosti. V bolnici je samomorilec med operacijo umrl. V njegovih žepih so našli samo še 30 Din. Predčerašnjim je odšel pop. Al. Petrovič po opravkih v Knežje. Ko se

Dnevne vesti.

— **Kraljevo potovanje v Rim.** Po informacijah iz Rima odpotuje kralj Aleksander in kraljica Marija sredi aprila ali začetkom maja v Rim.

— **Razveljavljen ukaz.** Na podlagi sklepa državnega sveta je prosvetno ministristvo razveljavilo ukaz, s katerim sta bila imenovana za ravnatelj Narodnega muzeja v Ljubljani dr. Dragotin Lončar, za arhivarja pa dr. Josip Mal.

— **Iz poštne službe.** Premeščen je od pošte Ljubljana I. k pošti Škofja Loka za upravnika Gabriel Marušič; v višjo skupino so pomaknjeni pri pošti direktorji v Ljubljani Pavla Kavčič, Josipina Zavrtanik in Minka Pristavec, pri pošti Maribor II. konduktor Stanišlav Vencel, pri podružnici Prstne branilnice v Ljubljani računovodkinja Franciška Puc, Marija Janjanič, Ana Uršič in Ljudmila Jančigal.

— **Prepovedana publikacija.** Notranje ministristvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi v Ameriki tiskani proglas Marka Vujeva pod naslovom: «Koloniji iseljeni Hrvata, Srba in Slovenca u Južnoj Americi» — Proglas.

— **Praktični učiteljski izpiti.** Prosvetno ministristvo je odredilo, da morajo učitelji in učiteljice osnovnih šol najpozneje po tretjem letu prakse polagati praktične učiteljske izpite. Za one učitelje in učiteljice, ki že imajo tri leta prakse, pa še niso položili izpita, je ministristvo odredilo, da položijo izpit v maju. Izpiti se bodo polagali pred posebnimi komisijami na vseh učiteljskih.

— **Zasedanje medparlamentarne unije v Pragi.** V ponedeljek 26. t. m. odpotuje iz Beograda naša delegacija za medparlamentarno unijo s Češkoslovaško. Delegaciji predseduje bivši minister dr. Kosta Kumanič, člani so pa dr. Ceda Mihačič, dr. Vasa Jovanović, Stepan Radič, dr. Srdjan Budisavljevič, Salih Baljić in Anton Sušnik. Ni izključeno, da odpotuje v Prago namesto dr. Budisavljeviča Svetozar Pribičević. Stepana Radiča bo spremljal Pavle Radič.

— **Kongres mizarjev.** 16. in 17. aprila se bo vršil v Osijeku prvi kongres mizarjev in izdelovalcev pohištva iz cele države. Kongres bo združen z razstavo pohištva v okvirju osiješkega velesejma.

— **Vseslovenski kongres zdravnikov v Pragi.** Od 25. maja do 2. junija se bo vršil v Pragi vseslovenski kongres zdravnikov, na katerem bodo zdravniški manifestirali za slovensko vzajemnost. Po kongresu napravijo zdravniški izlete v Brno, Bratislavo, Karlovo in Marijanske Lazne itd. Naši zdravniki, ki se hočejo udeležiti kongresa, naj se prijavijo do 1. aprila Jugoslovenskemu zdravniškemu društvu v Beogradu.

— **Skandalozne telefonske zveze.** Telefonska zveza Beograd - Ljubljana je naravnost skandalozna. Komaj pade v Ljubljani nekaj snežnik, pa je zveza pretargana. Apehamo na pošto upravo, naj poskrbi, da telefonska zveza Ljubljana z Beogradom ne bo vsak hip pretargana. Čemu pa imamo medmestni telefon, če ga ni mogoče uporabljati?

— **Priloge za mednarodni učiteljski kongres v Berlinu.** Kakor smo že poročali, se udeležijo mednarodnega učiteljskega kongresa v Berlinu tudi zastopniki našega učiteljskega združenja. Izvršni odbor UJU je sklenil pripraviti za kongres posebne referate, ki bodo prečitani v slučaju, da bi bolgarski učitelji sprožili vprašanje Južne Srbije in narodne pripadnosti njenega prebivalstva.

— **Pomanjkanje sodnih uradnikov.** Mnoga naša sodišča, zlasti beogradska, so preobložena z akti tako, da ne morejo redno poslovati. Ker trpi vsled tega vsa sodna stroka, zlasti pa odvetniki, je odvetniško združenje interveniralo pri ministristvu pravde, da se številni sodnih uradnikov pomnoži.

— **Natečaj za šest spomenic.** Matica Zlata in mrtvih SHS se pripravlja na svečano proslavo 10letnice ujedinitve. Med drugim namerava izdati šest spomenic, za katere je razpisala nagrade in sicer prvo za splošno narodno spomenico 10.000, druga 5000, za občinske spomenice prvo 7000, drugo 3000, za verske prvo 7000, drugo 3000, za vojne prvo 7000, drugo 3000, za društvene prvo 7000, drugo 3000 in rodbinske prve 5000, druge 2500. Spomenice morajo biti izdelane v obliki diplom. Zadnji dan izročitve je 30. aprila.

— **K članku o maksimiranju najemnin** nam piše upokojenec: V omenjenem članku v 2. odstavku je rečeno, da je deputacija hišnih posestnikov pri ministristvu v Beogradu pletila za zlato pariteto najemnin v starih hišah, pri čemur je predlagala relacijo 1 predvojna krona = 20 dinarjev! To ni zlata pariteta, marveč 12 kratna zlata pariteta! Kakor je v »Slov. Narod« z dne 20. julija 1927, št. 161, ugotovljeno, znaša zlata pariteta krona 11½krat natančno, okroglo pa 12kratni dinar po današnjem kursu. Gospodje so menda mislili na zlati indeks gradiva; opeke, cementa itd., ki pa tudi ne dosega popolnoma 12 kratne zlata paritete krona, pa so rekli kratko: zlata pariteta krona je 20 Din! Toliko v ugotovitve resnice. Sicer pa pri bodoči stabilizaciji dinarja vrednost istega ne bo šla navzdol, ampak prej navzgor. Tedaj se gg hišnih lastnikov pri tem ni bati izgube na najemninah.

— **Spominska knjiga Zveze obrtnih zadrug** v Ljubljani. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je izdala povodno proslave 25-letnice svojega obstoja lično spominsko knjigo. Knjiga je v platno vezana z zlatim napisom in vsebuje lepe poučne članke in razprave zgodovino zveze in opis delovanja posameznih zadrug. Posebno opozarjamo na članek g. dr. Frana Windischerja: Mislil in spomini ob 25 letnici, g. dr. Rudolfa Marna Spomini na prvo glasilo slovenskih obrtnikov; g. Jakoba Zadravca: Dve poti — en čij; g. Ivana Rebeka: Početki slovenskega obrtništva; g. Ivana Mohoriča: Naloge zveze v bližnji bodočnosti; g. dr. Ivana Ple-

sa: Racionalizacija obrtnih obratov; g. direktorja Josipa Reiserja: Obrtne šole, g. dr. Josipa Pretnarja: Naša obrtna zakonodaja; g. Frana Zagarja: Obrtniki in davčna vprašanja v povojni dobi; g. Mišana Dularja V premislek slovenskemu obrtništvu; g. Josipa Rebeka: Obrtniki in organizacija. Knjigo jako lepo izpopolnjujejo slike odličnih osebnosti naših gospodarskih strokovnjakov in slike zadrugnih načelnikov ter obrtnih društev. Slike je v bakrotiskno nadsveto lično izdelala Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani, knjigovodsko delo pa je iz delavnice g. Matija Šiferja v Ljubljani. Cena knjige je jako nizka in znaša le 40 Din brez poštne. Dobiva se v knjigarnah, naroča pa se tudi pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani. Beethovnova ulica 10, pritličje levo. Knjigo prav toplo priporočamo ne le obrtnikom, temveč tudi vsem njegovim prijateljem, korporacijam in zavodom.

— **Krivične redukcije.** Pri neki pošti v Sloveniji sta bili nedavno reducirani dve pridni in zanesljivi uradniki. Prva ima moža učitelja z 2000 Din mesečne plače, druga pa voljnega invalida z nestalno službo. Tretja uradnica na isti pošti je pa slaba delavka in rada marodira. Njen mož ima mesečne plače 8000 Din in vilo A ta ni bila reducirana. Neverjetno, ampak resnično.

— **Redukcija nižjih poštних nameščenecv in nje posledice.** Kljub temu, da je v področju poštnega ravnanjstva ljubljanskega primanjkljaj poštne osebo, je bilo po ministristvem brzojavnem nalogu z dne 16. marca 1928 odsvoljenih 50 dnevničarjev. Da bo vsled tega trpela poštna služba, je povsem umemno. Posebno selska dostava bo v več občinah občutno omejena.

— **Gradbena direkcija v Ljubljani** opozarja interese na prvo ustmeno ofertno licitacijo za prevzem pleskanja deželnega mostu čez Savo v Radečah pri Zidanem mostu, ki se bo vršila dne 11. aprila t. l. Stroški so proračunani na 85.000 Din. Natančni pogoji so razvidni iz razglašene na uradni deski in v Uradnem listu.

— **Vreme.** V naši državi je bilo večeraj po posamnih pokralinah dokaj spremenljivo vreme. Popolnoma jasno je bilo v sektorjih Beograd in Sarajevo z jugovzhodnimi vetrovi, močno ohlajeno je bilo na črti Maribor in Zagreb. V Mariboru je bil hud mraz in je bila najnižja temperatura 8 stopinj C pod ničlo. Ohlajeno je bilo tudi v Skopju. Močno je deževalo v Dalmaciji, zlasti okoli Dubrovnika, kjer je padlo 12 mm dežja. Snežilo je v sektorju Ljubljana in v hrvatskem gorskem kotaru okoli Delnice in Cabra. V Ljubljani je večeraj skoraj ves dan snežilo, zlasti močno pa ponoči. Do 7 danes jutraj je padlo v Ljubljani 11,9 mm padavin v Ljubljani je drugače mraz odnehal in je ob 8. jutraj glasom poročila meteorološkega zavoda kazal termometer 1 stopinjo C pod ničlo. Nasprotno pa je hud mraz v snežnih gozdovih in čabransko - delniškem okraju. Tam je večeraj mraz dosegel 8 stopinj C. V Ravni gori pa celo 17 stopinj C pod ničlo. V teh krajih so veliki snežni zameti. V naši državi barometer splošno še vedno pada ter se giblje med 766 in 773,2 za nekaj mm se je dvignil le v Bosni in Primorju. Večraj je bila v Ljubljani najnižja temperatura 5,2 stopinje C pod ničlo (danes samo 1 stopinjo C pod ničlo). Sonce vzhaja ob 6,3, zahaja ob 18,12.

— **Velika poverba v ministristvu ver.** Za konec predlanskega leta so pri reviziji blagajne v ministristvu ver ugotovili poverbe v znesku več stotisoč Din. V zvezi s poverbami je bil aretiran višji uradnik ministristva Vasilij Arangelović, ki je bil med vojno odlikovan s Karačorjevo zvezdo in redom častne legije. Preiskava je dognala, da je izginilo iz blagajne okrog 460.000 Din.

— **Še o aretaciji Ivana Selana.** Večraj smo poročali, da so orožniki v St. Vidu nad Ljubljano prišli mladega posestnika Janeza Selana, ki je bil rojen v Savljah pri Jezici, a se je priženil v Suhodole pri Kamniku, ter ga izročil deželnemu sodišču zaradi razpečavanja ponarejenih 1000-litarskih bankovcev. Pri aretirancu so našli 23 bankovcev po 100 Din. Na državno pravdnitvo je danes dopoldne prispela obširna ovadba proti Selanu, ki opisuje, kako je razpečaval falzifikate po St. Vidu. Orožniki pridno poizvedujejo o tej aferi. Košar se je moglo ugotoviti, je Selan razpečaval falzifikate tudi v Kamniku in Domžalah. Baje je poskušal svojo srečo tudi v Ljubljani, kar pa še ni točno dognano. Selan se izgovarja, da je falzifikate dobil od nekoga »Hrvatca«.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so darovali: Posojilnica v Slivnici 200 Din, županstvo Ljutomer 100 Din, posojilnica Velike Lašče 50 Din. — Družba je prejela iz nabiralnikov in sicer: gostilna Bergant, Ljubljana, Trnovo 225 Din, gostilna Košak, Ljubljana 80 Din. Lepa hvala darovalcem! 258-n

Iz Ljubljane

— **Jižinski sejem in tržni dan v Ljubljani.** Večrajšnji jižinski sejem je bil pričakovano slabo obiskan. Glavni vzrok tiči v slabem vremenu in mrazu. Otvorjena je že sezona za prašičke za rejo, toda kupčija z njimi je bila slaba. Na sejem je bilo prignanih 175 prašičkov, a prodanih le 40. Tudi ostale kupčije so bile slabe. Na trg je bilo prignanih 246 konj, prodanih samo 33, dalje 50 volov (prodanih 24), 22 krav (prodanih 12) in 3 teleta (prodana 3). Napram sejmu 1. t. m. je bil večrajšnji izredno slab. Cene živini so od zadnjih ostale neizpremenjene. Kakor smo že večraj javili, je bil tudi tržni dan radi slabega vremena manj živahen, kakor je ob takih dnevih običajno. Radi hudega mraza in slabega vremena so se nekatera živila in druge potrebščine porušile. Pred vsem mleviski izdelki. Vse vr-

ste moke so se podražile za 0,25 do 0,50 Din. Tudi zelenjava je dražja.

— **Areteacija radi suma špionaze.** Ni res, da je bil tržaški trgovec g. Egidij Perić v službi samega italijanskega konzula v Ljubljani. Sodna preiskava, ki je bila uvedena proti Periću na pisanje »Orjune«, je popolnoma ustavljena.

— **Dijalška vprizoritve »Julija Cezarja«.** Kakor smo že poročali, vprizore dijaki ljubljanske humanistične gimnazije v soboto ob 3. uri popoldne in v torek, 27. tm. ob 8. uri zvečer Shakespearejevo tragedijo »Julij Cezar« v župančičevem prevodu. Obe prireditvi sta v korist počitniških kolonijam. Pomladka Rdečega križa. Vstopnice za sobotno popoldansko predstavo se bodo dobile v predprodaji v opernem gledališču jutri, v petek ob 3.—5. ure popoldne in v soboto od 10. do pol 13. ure dopoldne. Cene so običajne dijaške. Na to vlezanimi prireditvi občinstvo ponovno opozarjamo.

— **Iz društva »Soča«** predava v Ljubljanskem dvoru v soboto 24. t. m. po dolgem času zopet naš prvovrstni predavatelj g. dr. Alojz Zalokar o zelo interesantno-podučno zanimivi temi, ki se glasi »Bolezni naše dobe«. Pridrže polnoštevilno. Ne zamudite lepe prilike. Začetek ob pol 21. uri zvečer Vstop prost. Vsi dobrodošli.

— **Izredni občni zbor Pokojniškega zavoda** za nameščenice v Ljubljani se vrši dne 16. aprila 1928 z dnevnim redom: a) načrt novega zakona o pokojniškem zavarovanju nameščenecv; b) spremembe statuta. 254-n

— **Pomovno opozarjamo** naše občinstvo na nocojšnje vlezanimi predavanje v velikim dvoran hotelu Union. Predava g. Ant. Gnidovec o II. zimski olimpijadi in o tekmovalju naših zimskih sportovkov v St. Moritzu. Predavanje spremlja okoli 100 skiptičnih slik, s katerimi bo predavatelj pokazal zanimivosti in zimske lepote Švice. Vstopnice se dobe v predprodaji pri tvrdki Gorec in od 19.30 dalje v Unionu. Začetek je točno ob 20.

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.** Redni letni občni zbor se vrši v nedeljo dne 25. marca t. l. ob 10. dopoldne v društvenih prostorih (Galeva ulica 211).

— **Kristolič-Bučar: Bluze, otroške obleke!**

— **Najdeni in izgubljeni predmeti.** V času od 1. do 15. marca t. l. je bilo policiji prijavljenih 24 najdenih predmetov, med temi za 320 Din gotovine. Zelo mnogo predmetov, okoli 40, je bilo najdenih v železniških vozovih, največ moških in ženskih dežnikov, 13 po številu. Tudi v kavarni »Union« so našli v tem času 14 raznovrstnih, tudi dragocenih predmetov. V istem času je bilo glasom policijskega seznama v Ljubljani izgubljenih 12 predmetov različne vrdnosti, med drugimi je bilo izgubljeno za 1740 Din gotovine. Neka siromašna stranka je izgubila bankovec za 1000 Din.

— **Avantura mladega lincea.** France z Iga se je učil mizarske obrti pri mojstru Jannezu Kogovšku v Dravljah. France je svolegledno dečko. Prejšnji teden je prošil mojstra za dvadnevni dopust. Moister mu ga je dovolil. Ko pa je France odhajal na dopust, je pograbil mojstrov kolo ter se z njim odpeljal proti Igu. France se ni vrnil, a moister sumi, da mu je prodal 800 Din vredno kolo.

— **Razbita gramofonska plošča.** Če bi nebeski točaj Jože vedel, kakšne sitnosti bo imel, bi se ne sprl s svojo ljubico Franci, ki jo je ponoči pretepal tako, da je zbežala na ulico. Jože za njo. Mimo pa je prišel zaljubljen parček. Lepa Dorica je nosila seboj gramofonsko ploščo »Valencij«, Jože se je zagnal v Dorico ter ji ploščo razbil. »Oj Valencija«...

— **Ogenj na Bleiweisovi cesti.** V Cesnikovi vili na Bleiweisovi cesti je večeraj v I. nadstropju nastal ogenj, ki je povzročil okoli 10.000 Din škode, krite z zavarovalnino. Trgovčevi soprogi ge. Mariji Cesnikovi je okoli polnočnega v kuhinji zasrnidelo po dimu. Poklicala je dimnikarskega pomočnika Franceta Juha, ki je kuhinjo preiskal ter ugotovil, da gori strop. Takol je telefonično obvestil gasilce, ki so prispeli z motorno brizgalno. V kratkem času so gasilci ogenj pogasili ter so morali pri tem razkopati lesen strop.

— **Male tatvine.** Tatovi so postali z ozirom na bližajočo se velikonočno praznike zopet podjetni. Neki tat se je spravil na rožine. Trgovcu Rafaelu Koretiču na Poljanski cesti je odnesel iz večje 12 kg rožin v vrednosti 384 Din. — Posestniku Jožetu Suhodolniku v Rožni dolini je neki star berar odnesel kratek, že obrabljen kožuh in nahrbtnik. — Z dvorišča hiše št. 8 na Kongresnem trgu je nekdo odnesel motorno kolo, ki je bilo last tvrdke Fritsch & Breznik. Kolo je bilo tam v popravilu.

— **Drobiti policijske kronke.** Policija je do danes jutraj prišla in zaprla tri ženske, reko tatice in 2 vlačugi. Aretirana je bila tudi neka nepoštena služkinja zaradi tatvine, a so ji na gospodarstvo prošno priznali. Policiji so bile prijavljene 3 manjše tatvine, 2 ponočnjaka radi kaljenja nočnega miru, 2 lastnika psov radi pasjega kontumaca, neka trgovka radi povijanja cen monipolskih predmetov, neki prevoznik radi prevoznikega reda in 6 lastnikov vozil radi cestnopoljskega reda.

— **Nogavice razne vrste v veliki izbiri** kupite najceneje pri Doboc-u. Pred Škofijo. 35-T

Iz Celja

— **Okoliški občinski zastop** je v svoji zadnji seji sklenil popraviti ceste v predmestnih krajih. To je že nujno, ker so ceste v okoliški občini v zelo slabem stanju. — Istotako se je med drugim sklenilo, zaenkrat napeljati električni vod na Ostrož. no. Druge vasi pa bodo sledile.

— **Francoski krožek** priredit v petek 23. t. m. ob četrti na 7. zvečer v mesnem knjižnici predavanje v francoskem jeziku. Predaval bo g. lektor R. Martel iz Ljubljane o francoskem slikarstvu v 18. stoletju. Vsi, ki se zanimajo, so vabljeni. Vstopnine ni.

Tako nežno je in čisto

skozi in skozi parfimirano, prijetno osvežujoče, svetlo v barvi. Lepo zavito. Elida kvaliteta, najpriljubljenjša milo, favorit vseh.

ELIDA Favorit MILO

Kristus ni umrl na križu?

Vsak človek bi bil rad originalen in večina ljudi hoče za vsako ceno opozoriti javnost nase. Tako je zahrepenel po slavi tudi švedski zdravnik dr. Hugo Toll, ki se pa hoče proslaviti na zelo originalen način. Mož je namreč izdal knjigo, v kateri iz anatomskega in kirurškega vidika dokazuje, da Kristus ni mogel umreti na križu, ker 24 ur po križanju, ko so bili najvažnejši organi telesa še nedotaknjeni, ni mogla nastopiti smrt. Dr. Toll trdi tudi, da bi Kristus ostal nekaj dni živ, tudi če bi nastala kakšna infekcija. Po njegovem mnenju si je treba razlagati Kristusovo vstajenje od mrtvih s potresom, ki je odvalil nagrobni kamen tako, da se je Kristus zdrnil iz omotice in odšel iz groba.

Teološki krogi so nastopili zelo ostro proti Tollovim trditvam, o katerih mora tudi vsak objektivni človek reči, da temelje zgolj na domnevah.

Paralitik zadavil svojo ženo

Orožništvo v Pest-Erzsebet na Madžarskem je odkrilo umor, ki je bil izvršen pred dvema tednoma. Na orožniško postajo je prišel inspektor finančne kontrole Ludvik Edvi in pripovedoval, da je njegova žena pred dvema tednoma brez sledu izginila. Te dni se je zgledal na orožniški postaji nečak pogrešane žene in izrazil mnenje, da je teto umoril njen mož. Policijski uradniki in detektivi iz Budimpešte so odšli na Edvijev dom, kjer je mož pri zaslišanju priznal, da je njegova žena nenadoma umrla, in da jo je zakopal na vrtu, ker ni imel denarja za pogreb. Policija je truplo odkopala in ugotovila, da se poznajo na vratu sledovi davljenja. Moža so privedli k ženinemu truplu, kjer je priznal, da je ženo v prepiru zadavil.

Edvija je policija aretirala. Policijski zdravniki so ga pregledali in ugotovili, da je paralitik. Ko je zadavil in zakopal svojo ženo, je po vrsti zasnil bil štiri dekleta, ki so ga pa odklonile. Ker je paraliza že precej napredovala, ni izključeno, da je izvršil svoje dejanje v hipu duševne zmedenosti. Zato ga preiščejo psihijatri, predno pride pred sodišče.

Novo strahovito orožje

V Kodanju delajo poizkuse z novim orožjem, kakršnega še ni videl svet. Danski inženjer Erhold Christensen je izumil top, ki ne bo metal med sovražnike granat, marveč neviden plin, ki bo povzročil na dotičnem kraju ogromen zračni ciklon, tako da bo uničeno vse, kar doseže. Zračni vrtnice bo tako močan, da ubije ljudi in živali, podere drevesa, poslopja in cele dele mesta, pa naj bodo še tako trdno zgrajeni. Izum tega topa pomeni za obrambno in napadalno vojno novo dobo, v kateri bo življenje in imetje ljudi še bolj izpostavljeno nevarnosti.

Če se poskuša z novim topom posrečiti, bo vojna v zraku skoraj izključena, kajti z novim topom bo mogoče uničiti vsak srakoplov. O podrobnostih svojega izuma je danski inženjer informiral samo ožji krog vojaških strokovnjakov. Top je podoben jeklenemu torpedu, o katerem je sanjal Jules Verne.

Izumitelj je nazval svoj izum plinov top, ker povzroča strahoviti zračni vrtnice neke posebna zmes plinov. Poizkusi z malim modelom so pokazali, da bo novi top najboljša orožje proti srakoplovom. Zračni cikloni, ki jih povzroči zmes plinov, delujejo najbolj navzgor. Nevidni projektil uniči motor, krila, pilota in sploh vse, kar doseže v zraku.

Moderna tehnika žal ne gre vedno za tem, da bi podpirala človeštvo v borbi za obstanek. Države trošijo milijarde za oborožitev, zlasti za avijacijo, zdaj bodo morale pa trošiti nove milijarde za orožje, s katerim bodo uničevali to, kar so z velikimi gmotnimi in moralnimi žrtvami ustvarile.

Novi žrtvi oceana

Ko se je po Angliji raznesla vest, da je Hinchcliff startal k poletu čez ocean, ni nihče vedel, kdo ga spremlja. Mehanički so pripovedovali, da je zlezla v aeroplan neka oseba, ki je bila pa tako oblečena, da ni bilo mogoče spoznati, ali je ženska ali mož. Zato se splošno ni vedelo, da-li leti s Hinchcliffom ga. Mackay ali Sinclair. Ko pa je bilo letalo že nad oceanom, je Sinclair potrdil, da leti z drzinim angleškim letalcem dama. — Ko je letalo startalo, sem se vrnil takoj v London. — je pripovedoval Sinclair. Hinchcliff je imel s seboj 500 galonov gazolina, kar mu je zado-stovalo za 45 ur. Prvotno je bilo sklenjeno, da poletim z njim jaz, pozneje sem si pa premislil in prepustil mesto Mackayjevi, kajti pilotu je bilo vseeno, kdo ga bo spremljal.

Elsie Mackay je bila tretja hčerka bogatega angleškega lorda Inchcapa. Stara je bila 35 let in že v zgodnji mladosti so jo mikale razne pustolovščine. Nekaj časa je nastopala na gledališkem odru, pozneje je bila filmska igralka in naposled se je začela zanimati za letalstvo. Pred petimi leti je prvič letala in takoj je sklenila postati letalka. Prvi njen pilot je bil Adam Cobham. Ko se je naučila letati, si je kupila aeroplan. Elsie Mackay je prav za prav ločena žena. Pred leti se je poročila z igralcem Windhamom, toda čez pet let se je ločila. Edini človek na svetu, ki se ga je bala, je bil njen oče. Zato ni hotela leteti, dokler oče ni odpotoval v Afriko.

Kapitan Hinchcliff je bil eden najboljših angleških letalcev. Med vojno je oslepel na levo oko. Lani je spremljal znanega ameriškega milijonarja Levina. Kmalu po epizodi z Levinom je vodil veliko letalo s pokojnim kapitanom Bartlettom iz Londona v Indijo.

Petr Soljurg:

Boljševiški vohun

Roman

In tako je začel ta lopov s pomočjo svojih pajdašev izven kaznilnice je začel delati v rodbini jetniškega paznika čudeže na daljavo. Helmer je bil spočetka zelo nezaupljiv in je stražil Mordeta noč in dan. Čim bolj se je pa ukvarjal z njim, tem bolj je podlegel prevari. Mož je naiven in zato ni čuda, da je bil trdno prepričan o Mordetovih nadnaravnih silah, ker si drugače ni znal razlagati presenetljivega dejstva, da je jetnik v samotni celici točno informiran o vsem, kar se dogaja v njegovi rodbini. Čim je na podlegel temu vplivu enkrat, je bil podoben popotniku, ki je zgrešil v močvirju pot. Tako je Mordet zasnovan figiran dobiček v znesku 500 dolarjev, pripravil je bolezen in čudovito ozdravljenje Helmerjeve hčerke Daisy in sicer s pomočjo strupa, ki ga naziva Jupiter.

Tu imam škafico umetno prepariranih bonbonov, ki jih je dobila Daisy od Mordetovega pajdaša Jima Kilbornea. Bonbone sem našel danes popoldne v Helmerjevem stanovanju.

S svojim vplivom je izpostavil Mordet službo drugemu Helmerjevemu sinu, filmskemu igralcu Johnu itd. itd., čokler ni zmešal staremu glave tako, da mu je zapisal svojo dušo kakor hudiču.

V celem nizu dogodkov ni nobenega naključja. Vse je bilo dobro organizirano in pripravljeno že prej, predno je prišel Mordet v kaznilnico.

Zanimivo je, da je mož v svoji previdnosti mislil tudi na to, da ga zanese usoda nekega dne v kaznilnico. Zato je najel tam že vnaprej zanesljive pomočnike, ki jim je plačal za vsako uslugo. Zdi se mi, da bi vsak izmed vas domneval, da ima mož skrivne namesteče bi se prepričal, da je ta na videz nedolžni ljudski prorok vse tako temeljito pripravil in organiziral. Kar pomislite in priznati boste morali, da imam prav.

Helmerjeva groza je bila nepopisna, ko so se mu včeraj pri ponovnem zaslišanju v navzočnosti poveljnika kaznilnice odprle oči, ko je spoznal, da ni pomagal pobegniti svetniku, marveč navadnemu zločincu. Priznal je, da so vse moje domneve pravilne, da je prišel Mordetu v celico pazniško obleko in da je igral pred komisijo komedijo z revolverjem. Možu niti na misel ni prišlo, da bi se ustrelil. S hlinjenjem obupom je hotel samo odvrniti od sebe pozornost preiskovalne komisije. Mordet je zapustil kot uniformiran paznik kaznilnico točno opoldne.

To je pravo ozadje prorokovega čudeža.

Kot rečeno bi lahko prištevali Mordeta med rafinirane sleparje, kakršnih pozna naša kriminalistika nebroj, da nima na vesti še drugih mnogo težjih zločinov. Zdaj pridejo na vrsto glavni zločini in prošim slavno gospodo, ki ji bodo moja odkritja o dr. Mordetu nekoliko neprijetna, naj mi blagohotno oprostijo. V zvezi z Mordetovimi zločini moram namreč omeniti imena nekaterih gospodov, ki so igrali v tej aferi hote ali nehoti zelo čudno vlogo.

Mordeta hočem označiti javno ne le kot šarlatana prve vrste, marveč tudi kot iniciatorja, organizatorja in vodjo tajne armade boljševiških agitatorjev. On je hujskal zaslepljeno delavstvo in inteligenco, on je tako zvali ljudski komisar, ki dobiva zlato od ruskih sovjetov.

Te besede so zadele poslušalce kakor strela iz jasnega. Po dvorani je zasumelo. Mnogi so vstali, na balkonu, kjer je sedel guverner, je nastala splošna zmešnjava. Oči vseh so se uprle v mladega detektiva. Kaj takega ni nihče pričakoval. Med udeleženci varnostnega kongresa da bi sedel kot častni gost organizator boljševiške propagande? Neverjetno, nezastopljivo!

— Pojasnila! Pojasnila! Zahtevamo pojasnila!

— Kje je načelnik policijskega departementa?

— Naj govori dr. Mordet! Končajte to glupo komedijo!

— Neumnost, absurd! Kdo bo verjel, da sedi med nami boljševiški agitator, da je dr. Mordet eksponent moskovske vlade?

Tako so kričali nekateri in vstajali od mize. Večina je pa radovedno gledala še vedno mirno sedečega Mordeta, ki je bil na videz popolnoma apatičen.

Močan detektivov glas in energična kretnja njegove desnice je kmalu pomirila razburjene duhove.

— Svarim slavno občinstvo pred paniko in nestrpnostjo. Prosim še deset sekund potrpljenja! — je zaklical. — Samo deset sekund in vse bo kajaleno.

Umolnil je. Stopil k sedečemu možu, odgrnil zavos in pokazal na tajna vrata v steni.

— Dobro sem slišal. Nekdo je zaklical, naj Mordet ovrže moje trditve. Izjavljam, da se dr. Ibrahim Mordet ne more braniti in da je že davno opustil misel nastopiti tu v svojo zaščito, kajti mož ki sedi tu pred vami, ni Ibrahim Mordet, marveč njegov pomočnik Jim Kilborne, s pravim imenom Vasilijs Aleksandrovitch Protopopov.

Kakor bi trenil z očesom, je zgrabil sedečega moža za brado in mu jo strgal z obraza.

Občinstvo je vzklisknilo od presenečenja.

— Satan! — se je začel tisti hip od nekdaj galerije ogorčen klic in predno so se ljudje prav zavedli, kaj se godi, je počil strel, namenjen detektivu.

Ljudje, stoječi blizu podija, so videli, kako je detektiv bliskoma počenil in predno so si opomogli od nepopisnega presenečenja, so stali v popolni temi. Detektiv je namreč prekinil električni tok.

Nastala je nepopisna zmešnjava in panika. Vmes se je čul žvenket razbitega stekla, histerični klici žensk in grmenje od zunaj.

— Beže, beže! Za njimi! — so kričali nekateri na hodniku. Zunaj je počilo več revolverjskih strelcev.

Prestrašeni gostje so drveli k izhodu. Šele čez nekaj minut so energični možje obvladali paniko.

V temi so se videli svetlobni žarki žepnih svetilk in prižganih vžigalic.

Detektivov glas je bil najmočnejši in je tudi najbolj imponiral. Treba je bilo napeti vse sile da se prepreči splošna panika, v kateri bi trpele zlasti ženske. In Mac Lean je bil tudi tu mož na svojem mestu. Z mogočnim glasom je pozval občinstvo, naj se pomiri, češ, da ni nobene nevarnosti in da je komedija z Mordetom že končana. To je pomagalo in ljudje so se kmalu toliko pomirili, da je bila večja nevarnost odstranjena.

K sreči je bilo stopnišče dovolj široko, da so mogli dvorano in poslopje hitro zapustiti tisti, ki se jim je v splošni zmešnjava najbolj mudilo. In ko so znova začele električne žarnice, je ostalo v dvorani še kakih štirideset mož, ki so se zbrali okrog guvernerja, detektiva Mac Leana, njegovega prijatelja generala Hogarda in Johna Blackmoora. Blackmoor je čutil, kako mu je guverner stisnil roko, za njim pa vsi drugi. Sam sebi se je zdel tako smešen, da ni mogel spraviti iz sebe glasu

Kmalu se je izkazalo, da je požrla Ibrahima Mordeta z vsemi pajdaši vred temna noč.

Colorado ni imelo spemnika, ki bi bil priča tako razburjivega dogodka, kakor so bila razkritja na varnostnem kongresu v Springsu.

Poraz Ibrahima Mordeta in razkrivanje tajne organizacije, ki se je pečala s protidržavno revolucionarno propagando, je postalo predmet zanimanja vse Amerike. Posledica dogodkov na varnostnem kongresu je bila, da so se morali mnogi odlični javni činitelji umakniti iz javnega življenja, na drugi strani so se pa oblasti in tudi javnost primerno zahvalile možem, ki so s svojo vztrajnostjo in iznajdljivostjo pripomogli, da je bila tajna boljševiška organizacija pravočasno razkrinkana. Da ni bilo teh požrtvovalnih patrijotov, bi postala Amerika arena krvave državljanske vojne in na razvalinah njenega cvetočega gospodarstva bi se pasli tuji paraziti.

Eno je pa ostalo javnosti nepojmljivo.

Politijski prezident Blackmoore je dobil več visokih odlikovanj, vlada ga je hotela povišati in poklicati v Washington, da mu poveri eno najvišjih mest v državni upravi.

Toda John Blackmoore je to laskavo ponudbo odklonil in prosil, naj ga odpuste iz državne službe. Kot vzrok je navedel bolezen.

Izčrpan in utrujen je ta požrtvovalni in blagi mož, — so govorili nekateri, ki so ga osebno poznali in ki mu še pred dobrim mesecem niso zazidali kariere. Njegov odstop so si razlagali na vse mogoče načine, toda nihče ni vedel pravega vzroka, zakaj se je Blackmoore naenkrat umaknil iz javnega življenja.

Ibrahim Mordet je pobegnil še iste noči, ko je bil razkrinkan, in z njegovim odhodom je bilo mahoma konec vrenja med delavstvom v industrijskih krajih.

Nezadovoljstvo in revolucionarna gesla so širili med delavstvom Mordetovi agenti, ki jih je policija kmalu izsledila in aretirala. Kongres se je vršil v najlepšem redu. Obravnaval je zlasti načrt glede javne varnosti ki ga je sestavil na podlagi svojih izkušenj Mac Lean.

Izkazalo se je, da je imel Mordet silajno organizirano vohunsko in propagandno službo. Njegova organizacija je razpolagala z ogromnim kapitalom in imela je točno izdelan načrt, po katerem naj bi zavihrale rdeče zastave tudi nad Ameriko.

Blackmoorove in Mac Leanova za sluzbe je merila vlada po nevarnosti, ki je pretihla državi. Zato so se ljudje tem bolj čudili, da je John Blackmoore odklonil plačilo za svoje važno delo.

Kakor vse na svetu, tako je imela tudi ta zadeva svojo solnčno in senčno stran.

XXIV.

Blackmoora, ki mu je postalo v dvorani slabo so odpeljali trije možje v njegovoj stanovanju v hotelu na glavni ulici. To, kar je videl in slišal na banketu, ga je tako prevzelo, da je bil nujno potreben počitka.

General Hogard mu je sledil v hotel. Veselega obraza in žarečih oči je stopil predenj, rekoč:

— Tako, dragi John, zdaj pa lahko govoriš, vprašuješ, kričiš, zmerjaš, poješ ali deklariraš, kolikor hočeš.

S komično ceremonijelnostjo mu je predstavil pravega detektiva Olivera Mac Leana in njegovega prijatelja Georga Clowya. In ko se je dobrodušni Blackmoore pri drugi steklenici šampanjca malo pomiril, mu je Hogard pojasnil vse, kar se mu je zdelo zagonetno.

V čarobni kuhinji novega Edisona

Ameriški inženjer Coolidge je izumil elektronov cev, s katero dela čudovite poizkuse. — Njegova radiokuhinja obeta presenetljive uspehe na polju moderne znanosti.

Edison, električni »čarodej iz Menlo-parka«, najznamenitejši izumitelj novejših dobe, je dobil končno nevarnega tekmeča. Ta tekmeč v borbi za slavo in prestiž na polju raznih izumov sicer še ni zaslovel tako, kakor Edison, ki je izumil električno žarnico, gramofon in mikrofon, vendar pa vse kaže, da bo tudi njegovo ime kmalu zaslovelo po vsem svetu.

Ta mlajši in nekoliko drugačni Edison II. se imenuje dr. William Coolidge. S prezidentom Zedinjenih držav ni v sorodu. Coolidge je bil doslej preprost ameriški inženjer, o katerem se šele zadnje čase mnogo piše v evropskem tisku. Po najnovejših poročilih je izumil posebno elektronov cev z napetostjo do enega milijona voltov, ki je pravo čudo sveta. To je aparat, iz katerega se širijo iskre, ki učinkujejo kakor radij, v nekaterih primerih pa celo prekašajo radij. Elektronova cev odpira znanost široko polje novih uspehov in bo igrala važno vlogo zlasti v medicini, kjer bo nadomestovala radij, ki je predrag da bi ga mogli rabiti za lečenje raznih bolezni. Coolidge je bil nedavno odlikovan z veliko Edisonovo medaljo, ki se podeljuje v Ameriki samo v redkih primerih za zelo važne izume. Ameriški učenjaki se niso motili, ko so računali, da bo Coolidge v kratkem izpopolnil svoj izum in dosegel presenetljive uspehe. V laboratorijih velike ameriške družbe General Electric Company v Cheneckty, kjer dela pod Coolidgevim vodstvom mnogo inženjerjev in delavcev noč in dan, so napravili že toliko presenetljivih poizkusov, da se je začel zanimati zanje ves znanstveni svet.

V neposredni bližini cevi se gode pod vplivom Coolidgevih žarkov reči.

o katerih niti stari čarodeji niso sanjali. Cela vrsta plinov, ki jih je bilo mogoče doslej izpreminjati v tekočine in trda telesa, samo na zelo kompliciran način ali pa se sploh niso dali izpreminiti, se izpremine s pomočjo Coolidgevih isker v nekaj sekundah.

Kovine se hipoma izpremine v druge in dobe lastnosti, katerih poprej sploh niso imele. Kos medij, ki je ležal blizu Coolidgeve cevi, je obžgal prste dveh asistentov tak, da sta zakričala. Ko so pa izmerili toplotno medij, so ugotovili, da znaša samo 8 stopinj. Čim so položili na med kos blaga, se je vnel in zgorel. Diamanti, safiri in drugi dragulji začno v bližini čudodelne cevi krasno žareti in fosforescirajo še več ur potem, ko odstranijo cev. Če položimo v bližino Coolidgeve cevi ponarejene dragulje, začnejo enako kakor pristni, čim pa prenehajo vplivati nanje iskre, je tudi njihovega sijaja konec. Coolidgeva elektronova cev nudi torej povsem zanesljivo metodo za spoznavanje pristnih in ponarejenih draguljev.

Če obesimo blizu Coolidgeve cevi na žico lonček mleka, začne mleko takoj vreti. Jajca se skuha v nekaj sekundah. Coolidge je nazval svoj laboratorij »radio-kuhinja«. V bližini isker postane sol črna, dočim postane najfinjši tobak svetlorjav ali celo bel. S pomočjo Coolidgevih isker si bomo torej lahko pobarvali juho črno in po kosilu pržili belo cigareto. Pod vplivom Coolidgevih isker poginejo vse bakterije in razne mikroskopične živalice. Coolidgeva čarobna kuhinja obeta torej mnogo presenečenj in pridobitev na polju znanosti, o katerih se človeštvu niti sanjalo ni.

Imenovanja v naši vojski

Imenovani so: v peloti za kapitane II. klase poročniki Maks Bretler, Evgen Sila, Janko Kamenšek, Izidor Picsek, Josip Planer, Voljo Koprivnik, Janko Mureker, Jos. Burhart, Hinko Stern, Zvonimir Pipuš, Janko Poljak, Hajne Prelovec, Ivan Lavrič, Ferdo Vigele in Leopold Kerne; za poročnike podporočniki: Evgenij Mautner, Josip Rihter, Hugo Fischer, Edvard Schmidt, Iv. Bahovec, Pavel Debeljak, Ivan Mihelič, Ernest Mayer, Franc Ambrožič, Ebin Bežek, Josip Orlič, Ljudevit Stancer, Ivo Oblak, Luka Šantek, Viktor Labal, Ivan Selan, Ivan Legan, Albin Juvanc, Vladimir Strekelj, Peter Hrovat, Vekoslav Palek, Franc Repič, Gabriel Pirkmajer, Josip Pichtler, Karel Krivanec, Oton Mašek, Slavko Dragonar, Silvij Sober, Ferdinand Schöner, Albin Zavrl, Marijan Kolenc, Milan Denk, Slavko Lavš, Alfred Adin, Anton Raza, Josip Konrad, Alfonz Završnik, Josip Košček, Jože Stern, Josip Ivančan, Slavko Davil, Ivan Pavelk, Alfred Pichler, Martin Toman, Mario Kuret, Miroslav Gruđen, Franjo Vrence, Franc Zalar, Alojzij Mandel, Josip Šusteršič in Rihard Burja; v artileriji za kapitane I. klase kapitan II. klase: Janko Lavrišak, Anton Šega, Evgen Kvine, Dragotin Spiler, Viktor Brežnik, dr. Dragotin Vrečko, Josip Bricelj, Franjo Gašinec, Ivan Šterk, Peter Krizevec, dr. Franjo Pavlin, Branko Pliverič, Maks Robič, Fran Perko, Josip Mravljak, Alojzij Čuček, Ervin Svager, dr. Albert Ogrizek, Oskar Smodek, Zlatko Prikril, Albin Čudič, Vilko Mažgon, Josip Novak, Franc Hrašovec, Viktor Logar, Stanislav Javornik, Danilo Gorjup, dr. Vladimir Zelezinger, Pavel Ločnik, Josip Novak, dr. Milan Spehar in Fr. Magdič; za kapitana II. klase poročnik

Vinko Majdič; za poročnike podporočniki: Anton Demšar, Slavko Oblak, Vladimir Lorek, Avgust Tajzelj, Zdenko Jug, Alfred Klaber, Josip Ivša, Hugo Mešček, Ivo Herman in Josip Bežek; v konjici: za kapitana I. klase kapitana II. klase Rudolf Senica in Erik Krisper; v inženjerstvu: stroki: za kapitane I. klase kapitan II. klase Ciril Petkov, žel Josip Gaberšček, Ciril Juvan, Viktor Sinkovec, Feliks Dežman, Pavel Krulec, Anton Trop, Veliko Petaj, Ivo Koprivšek, Franc Pinc, Oskar Grof, Josip Surina, Ciril Pirc, Franc Miklave, Valentin Petkovšek, Janko Kukovec, Franc Besek, Ladislav Bevc, Franc Ruch in Alojzij Horvat; za rezervna kapitana II. klase poročnika Ernest Čuček in Volislav Holec; v sanitetni stroki za kapitane I. klase kapitan II. klase: dr. Ivan Bevc, dr. Vilko Marin, dr. Andrej Jenko, dr. Josip Medved, dr. Janko Božič, dr. Vekoslav Kušan, dr. Ivan Junšterle, dr. Vasilij Derkac, dr. Edvin Suher, dr. Franjo Zmežak, dr. Ivo Novak, dr. Anton Čede, dr. Lade Svilar, dr. Jože Marjenič; za kapitane II. klase poročniki: dr. Josip Sekula, dr. Viktor Lörger, dr. Bruno Sadnik, dr. Pavel Pance, dr. Josip Berlot, dr. Artur Horvat in dr. Hugo Sever; v mornarici za poročnika fregate poročnika korvete Ernest Černe in Anton Vrabec; za apotekarskega kapitana I. klase kapitan II. klase Miroslav Rožman; za apotekarske kapitane II. klase poročniki Jaroslav Ježmen, Josip Salopek, Teodor Košak, Dragotin Mihelič in Josip Tičak; v sanitetno stroko je prevečen artiljerijski poročnik dr. Igor Tavčar.

Ali ste se že naročili na „PONEDELJEK“?

ZIVINOREJCEM

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim

Napisal jo je živinodravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 92 zelo poučnimi slikami in ima naslednjo vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival pri- sila, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolenosti, kol pri poškodovanju rogov, poškodbi kopita in zakovanju, pri prituhi med parklji, opeklini, strelu, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu denke, vnetju vimen, driski, zaprtju, koliki, napenjanju goveda in ovca, pri tujih predmetih v požiralniku, pretrstu možgan, solnčarici, nevarnosti zastrupitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopenju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih bolezni itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja za pošteno vred Din 36.50, se naroča v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte).

VABILO

rednemu občnemu zboru Celiske posojilnice d. d. v Celju

ki se bo vršil dne 4. aprila 1928 ob 6. uri v sejni dvorani Celiske posojilnice

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju v letu 1927 in predložitev bilance.
2. Poročilo revizijskega odbora.
3. Sklepanje o predloženi bilanci pro 1927.
4. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička v zmislu določbe § 24 družbenih pravil.

UPRAVNI SVET

Orožje: Browninge pištole za stražen e usov, samokrepe puške, zaloge lovskih in ribiškib potrebin ter umetalni ogenj i. t. d. puškarna F. K. Kaiser, Seienburgova ul. 6. Ljubljana.

Pridite in smejali se boste do solzi!

Moč in lepota

je najboljša groteska priljubljenega humorista BUSTERA KEATONA

Publika ploska od veselja in navdušenja. Kritika priznava enodušno, da je to višek, kar more nuditi izvrstna komedija. Kdor se hoče torej dobro zabavati, naj pohiti takoj v Telefon 2124.

Izvrstna godba, Elitni kino Matka.

Predstave ob 4., pol 6 pol 8 in 9 uri.

Lepo zračno sobo

v sredini mesta s ono ali dvema posteljama, s strogo separiranim vhom od istem za april, evont maj. — Ponudbe pod «Zračna/505» na upravo «Slov. Naroda».

Opremljeno sobo

s posebnim vhom, električno razsvetlavo v centru mesta, liče gospa ki je ves dan od- sotna. — Ponudbe na upravo lista pod «Snažnost».

Enonadstropno hišo

v Ljubljani kupim proti takoj- njemu plačilu. Posredovalci izključeni. — Ponudbe z naved- bo cene na upravo «Slov. Na- roda» pod «Več stanovanj/516».

Vse četrtletje

dobavimo šest izbranih tu- in- mozemskih revij za ceno 80.— dinarjev. — Bralni krožek, Ljubljana, Seienburgova ulica 7/II. Telefon 2937.

Slaščičarski pomočnik

starejša moč, z večletno pra- kso, zmožen slovenskega in- nemškega jezika — išče delo: gre tudi v večji hotel. — Po- nudbe pod «Slaščičar/520» na upravo «Slov. Naroda».

Učenka

14 let stara, močna in zdrava, se želi izučiti v trgovini s me- šanim blagom na dežel. — Po- nudbe pod «Učenka/523» na upravo «Slov. Naroda».

Strojnika za električno centralo

potrebuje občina Kraljevica (Hirvatski Primorje), za pogon Diesellovega motorja, obenem mora biti usposobljen za elek- trično instalacijo. Pogoji na- meščenja se dolo na zahtevo s obratno pošto, pri občinskem poglavarstvu Kraljevica. 495

Železnato vino

ekarmarja dr. G. Piccolini v Ljubljani — krepla oslabele, malokrvne odrasle in otroke.

Šivilja

(pomočnica) vešče tudi bolj- ši del — išče službo v Ljubljani. Nastopi lahko takoj. — Ponud- be pod «Šivilja/515» na upravo «Slov. Naroda».